

Conclusies van de Coördinatie Commissie voor
Europese Integratie- en Associatieproblemen
21 mei 1969

1. Associatieonderhandelingen met de 18 Afrikaanse landen.

In de Coördinatie Commissie vond een uitvoerige bespreking plaats van een van de belangrijke vraagstukken, die op het ogenblik een rol spelen bij de voorbereiding van de onderhandelingen met de geassocieerde landen in Afrika nl. het vraagstuk van de zgn. reverse preferences. Een ministeriële ontmoeting met deze landen is voorzien voor 29 mei a.s., met een voorbereidend EEG-gesprek op 28 mei.

Over de grond van de zaak en met name over de wenselijkheid van een geleidelijke afschaffing van deze preferenties, bestaat geen verschil van mening. Wel bleek men in de discussie een verschillende appreciatie te kunnen hebben van de tactische positie, waarin Nederland zich bevindt. Enerzijds werd gesteld, dat de vergadering van 29 mei zeker nog niet de laatste zal zijn en dat het moment voor de beslissende onderhandelingsronde nog niet is gekomen. Daarom zou het de voorkeur verdienen om ook deze maal nog onverkort vast te houden aan de Nederlandse eis, dat met de afschaffing der contra-preferenties in de nieuwe associatie-conventie een begin moet worden gemaakt. Alleen door zeer hardnekkig volhouden zou Nederland dit verlangen althans enigermate ingang kunnen doen vinden. Hierbij ware tevens te bedenken, dat ook tegenover de Nederlandse publieke opinie duidelijk moet kunnen worden gemaakt, dat wij geen middel onbeproefd hebben gelaten.

Een meerderheid van de Coördinatie Commissie stelde hier tegenover dat een onverkort vasthouden aan het Nederlandse standpunt zou kunnen neerkomen op een blokkering van de onderhandelingen op 29 mei, met alle ongewenste gevolgen vandien, terwijl wij bovendien het getij zouden laten verlopen om met behulp van de Bondsrepubliek nog een redelijke compromisformule in de wacht te slepen. Aan de presentatie-overwegingen ten opzichte van de Nederlandse publieke opinie is inmiddels ruimschoots voldaan, gezien het feit dat Nederland reeds sinds juni 1968 op de verdwijning van de reverse preferences heeft aangedrongen en gelet met name ook op de principiële uiteenzetting dienaangaande in de Raad van 12 mei 1969. Waar allen het er toch over eens zijn dat Nederland op den duur genoeg moet nemen met een compromisoplossing, die de geassocieerde staten de vrijheid geeft om te zijner tijd tot wederinstelling van tarieven ten opzichte van de EEG over te gaan, moet het vraagstuk thans voornamelijk uit tactisch gezichtspunt worden bekeken. En de tactiek kan vereisen, dat Nederland op 29 mei een opening voor een uitweg biedt.

Tenslotte bereikte de Coördinatie Commissie de conclusie dat, wanneer mocht blijken dat Nederland op 28 en 29 mei door strak vast te houden aan zijn standpunt belangrijke tactische mogelijkheden zou verspelen, de delegatie de vrijheid moet bezitten om ten aanzien van het vraagstuk van de reverse preferences tijdig concessies te doen. Die concessies moeten dan gericht zijn op het verkrijgen van:

- a) een formule waarin wordt vastgelegd dat de geassocieerde landen de vrijheid hebben om douanerechten te handhaven of in te stellen, indien zulks in verband met de totstandkoming of uitvoering van een mondiaal systeem van preferenties noodzakelijk zou zijn;
- b) een resultaat ten aanzien van de verlaging van het buitentarief voor voornamelijk palmolie, en verder koffie en cacao.

De Coördinatie Commissie zag het vraagstuk van de hoogte van het derde ontwikkelingsfonds als enigszins apart staande van het bovengenoemde complex van onderhandelingsmaterie. Het ziet er immers naar uit dat alle partijen slechts op het laatste ogenblik over de omvang van het fonds tot overeenstemming zullen willen komen. Op 28 en 29 mei zal daarnaast wederom moeten worden aangedrongen op een spoedige behandeling van het associatiebesluit ten aanzien van Suriname en de Antillen.

In verband met het bovenstaande werd ook kort aandacht besteed aan de vraag in hoeverre het probleem van de reverse preferences besproken zou dienen te worden tijdens het a.s. bezoek van de Minister-President en de Minister van Buitenlandse Zaken aan Washington. Men was het er over eens, dat het nuttig zou zijn, indien bij de Amerikanen zou worden aangedrongen op een spoedig indienen van de lijsten van produkten die onder het wereldwijde preferentiestelsel zouden vallen. Aan de andere kant zou men voorzichtig dienen te zijn ten aanzien van de reverse preferences, gelet op het feit dat Nederland zich op hetzelfde ogenblik te Brussel in de positie zou kunnen bevinden van het zoeken naar een compromisoplossing.

2. Procedure bij de behandeling van het Plan-Mansholt
De Coördinatie Commissie nam kennis van het feit, dat door het Ministerie van Landbouw een nota is toegezegd over het Plan-Mansholt. Zodra deze nota is ontvangen kan het overleg terzake in een werkgroep onder leiding van de Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening en de Visserij worden voortgezet, zulks met het oog op de voorbereiding van een nota aan de Staten-Generaal.

3. Onderhandelingen EEG-Spanje
De Nederlandse stelling dat de tariefafbraak gedurende de eerste fase van het voorziene preferentiële handelsakkoord ten faveure van Spanje niet groter behoort te zijn dan 60% blijkt thans ook door België en Luxemburg te worden ondersteund. Hiermede is het gevaar van een Nederlands isolement op dit punt voorlopig geweken. Overigens bestaat ten aanzien van de hoogte van deze tariefafbraak een duidelijke toezegging aan de Tweede Kamer.

Een nieuw vraagstuk betreft een door de Europese Commissie voorgestelde regeling voor de invoer van olijfolie uit alle Middellandse Zeelanden, waaronder ook Spanje. De Commissie stelt voor deze regeling te doen bestaan enerzijds uit een kleine commerciële preferentie (verlaging van de heffing) en anderzijds uit een nader te bepalen "economische" preferentie (prix conventionnel systeem, waarbij het uitvoerend land in feite een deel van de heffingenopbrengst krijgt toegewezen). Het prix conventionnel systeem kan onder bepaalde omstandigheden neerkomen op financiële steun van de EEG aan het exporterende land. Hoewel de Coördinatie Commissie de bezwaren van dit systeem, juist vis-à-vis Spanje, erkende, bereikte men de conclusie dat Nederland zich onder de gegeven omstandigheden daar niet tegen zou dienen te verzetten, mits de toekenning van deze voordelen aan Spanje onderdeel zou vormen van een algemene Middellandse Zeeregeling voor olijfolie en mits bij nadere studie zou blijken dat het systeem ook praktisch kan worden toegepast op Spanje. In dit verband werd o.m. de vraag gesteld in hoeverre de prijs voor Spaanse olijfolie in feite gelijk staat aan de wereldmarktprijs voor dit produkt. Documenten van de Europese Commissie met betrekking tot dit laatste probleem konden nog niet voldoende worden bestudeerd. De "economische" preferentie zou bij voorkeur lager moeten zijn bijv. voor Tunesië en Marokko.

De geruchten inzake nieuwe Spaanse retaliaties tegen het Nederlandse bedrijfsleven in Spanje of tegen de Nederlandse export naar dat land werden in het kort besproken, zonder dat men, bij gebreke aan duidelijke indicaties, tot een bepaalde conclusie kwam. Wel werd de mening uitgesproken dat Nederland in laatste instantie niet zou moeten aarzelen om op dergelijke pressie te reageren met een stopzetten van het gesprek te Brussel.